

TOP
10

► In duurzame woningbouwprojecten op basis van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) komen menselijke maat, menselijke hand en menselijke natuur tot in de materie samen. Hoe voelt de mens zich zo thuis dat hij niet snel weg wil, minder hoeft te verbouwen en zo min mogelijk energie en grondstoffen gebruikt? Hoe kan je op tijd en integraal keuzes maken over materialen, water en energie, zodat de aarde minder belast wordt?

De bewoners van de wijken in deze Top 10 konden meedenken bij het beantwoorden van deze vragen, met als gevolg: groene wijken en mooie woningen, sociale samenhang en minimale milieubelasting. Meestal is er sprake geweest van een goede afstemming tussen professionele partijen zoals stedenbouwkundige-architect en de eindgebruiker-bewoner. Doorzettingsvermogen, visie, geduld en passie kenmerken de betrokken partijen. Vaak is er ook lef nodig van lokale bestuurders.

Gelukkig zijn duurzame CPO projecten al lang niet meer op een hand te tellen. Er komen steeds meer mooie voorbeelden van ecowijken die sociale samenhang, architectuur, duurzaam bouwen en waardevastheid verbinden. Mijn tien favorieten springen eruit vanwege de synergie qua duurzaamheid in de breedste zin van het woord. Op en top integraal ontwikkelen en bouwen!

Katja van der Valk is als initiatiefneemster, bestuurslid en bewoner nauw betrokken bij de realisatie van CPO Zonnespreng in Driebergen. Zij heeft het landelijk kennisnetwerk duurzaam CPO Ecollectief opgericht en begeleidt als CPO-procesregisseur sinds 2010 vanuit 'Building-community' acht duurzame CPO projecten in oprichting.

Meer weten? www.stedebouwarchitectuur.nl/thema

- Extra informatie top 10 projecten.
- Stem op uw favoriet.
- Mail een eigen favoriet.

DUURZAME

Mooi, ecologisch

1

Aardehuizen Olst 2013-2015
Ontwerp: Michel Post, ORIO architecten.

Een paradepaardje op het gebied van duurzaam bouwen, door waar mogelijk herbruikbare en secundaire materialen te gebruiken, energieneutraal ontwerp, grijswaterzuivering door helofytenfilter, compost-toiletten, eigen waterproductie, stedenbouwkundig ontwerp o.b.v. permacultuur. De 23 woningen en het gemeenschapshuis worden onder leiding van professionals door bewoners en vrijwilligers gebouwd.

2

Zonnespreng Driebergen 2010
Ontwerp: Eva van Panhuys, VPBA.

'Naberschap' en rustig wonen in een oude kloostertuin, auto's staan in het overgangsgedebied tussen straat en tuin. De twintig woningen zijn kleurrijk, speels en op maat ontworpen. Bijzonder zijn: sedum dak, ecologische materialen, zonnecollectoren, pv en warmtepompen, vacuümtoiletten, logeer- en gemeenschapsruimte. Ook fraai: speel- en ontmoetingsruimte buiten, moestuin, vuurplaats.

3

De Buitenkans Almere 2006
Ontwerpers: ArchiService, Architectenbureau Jaap van der Laan, Orta Nova, Frans van der Werf.

De 48 huur- en koopwoningen zijn op een bijzondere manier ingepast. De parkachtige stedenbouwkundige structuur geeft ruimte aan groen, water, recreatie en spel. Buurthuis, parkeerstrook en het openbaar groen zijn mandelig eigendom. Dit wordt beheerd door vereniging De Buitenkans. De huizen hebben een ecologisch organische architectuur en vegetatiedaken.

4

Werfhuis EVA Lanxmeer Culemborg 2005
Ontwerp: Marien Faasse en Jasper Cremer.

Het Werfhuis biedt onderdak aan een school (twee klaslokalen), een atelierruimte, een gezin, een eenpersoonshuishouden en een cursusruimte. Het is gebouwd met een aannemer en vrijwilligers uit o.a. Ierland, Zweden, Hongarije, Israël, Australië, Duitsland. Er zijn ecologische materialen en hergebruikte materialen verwerkt zoals dakpannen en balken.

5

Wonderrij EOS Zutphen 2005
Ontwerp: Peter van der Cammen, Orta Nova.

50 wooneenheden, onderverdeeld in 29 woningen en 21 appartementen/eenheden voor mensen met een zorgvraag (Helios). Met name de sociale context en bevolgenheid springt er hier uit. Duurzaam bouwen toepassingen zijn: cellulose isolatie, zonnegascombi's voor verwarming/warm tapwater, regenwatersysteem voor toiletspoeling, natuurverf en mensvriendelijk vormgeving. Het is een paradijs voor kinderen.

C/PO-PROJECTEN

en sociaal wonen

Kwarteel EVA Lanxmeer Culemborg 2003 Ontwerp: opMAAT.

Een groep van 45-plussers heeft naast een boomgaard 24 appartementen met gemeenschappelijke voorzieningen laten bouwen met veel aandacht voor levensloopbestendigheid en mogelijkheden tot ontmoeting. De bewoners waren betrokken bij de keuze van het energiezuinige verwarmingssysteem, de natuurlijke ventilatie, het tuinontwerp en het onderhoud. Een heel inspirerende vorm van samen zelfstandig oud worden.

6

Goede Meent Purmerend 1997-1998 Ontwerpers: ORTA Atelier, ArchiService, Architectenbureau Jaap van der Laan.

De bijzondere stedebouwkundige opzet biedt ruimte aan 33 individueel ontworpen ecologische koopwoningen. De paden voor hulpdiensten zien er optisch uit als wandelpaden. De huizen zijn o.a. 95 procent zuidgericht, voorzien van houtskeletbouw, EPDM dak met begroeiing, natuurverf, schelpkalkmortel, HR++ glas, lage temperatuur verwarming en nestkasten voor vogels.

7

De Bongerd Zwolle 1997 Ontwerp: Warmolt Lameris en Peter van der Cammen, ORTA Atelier.

De Bongerd heeft 36 woningen (huur- en koop door elkaar) en drie bedrijfsruimtes (voor peuterspeelzaal, buitenschoolse opvang). Bijzonder zijn: samenhang tussen de bewoners is al die tijd gebleven, weinig verhuizingen, de huizen zijn energiezuinig. Door het kleine aantal auto's is er meer tuin. Autodelen en gebruik van fiets wordt gestimuleerd.

8

Groene Dak Utrecht 1993 Ontwerp: Tjerk Reijenga, Bear Architecten.

Het Groene Dak heeft 66 woningen (huur en koop). Voor die tijd is de isolatie van de schil heel goed, daarnaast: betongranulaat, gevels in houtskeletbouw, PPC ipv PVC, gelamineerd vuren hout kozijn ipv tropisch hardhout, waterbesparende toiletten (Gustavsberg), doorstroombegrenzers en waterbesparende douchekoppen, natuurverf, regenwateropvang in vijver.

9

MW2 Den Bosch 1987 Ontwerp: Renz Pijnenborgh, Archi Service.

Het eerste duurzame C/PO-project van zestien woningen in Nederland. Volgens NIBE-milieuclassificatie had het een score van 10,5 vanwege volledige houtmassiefbouw vanaf de heipalen (beton). Verder zijn groene daken, kurk en leem toegepast. Het flexibele bouwpakket is door de zelfbouwers collectief gebouwd. In de loop van de tijd zijn veertien modules (equivalent aan drie woningen) bijgebouwd.

10

Stedebouw & Architectuur heeft op de website veel informatie over Cradle to Cradle en Collectief/Particulier Opdrachtgeverschap (C/PO) gearchiveerd. Artikelen, nieuwsberichten, video's en white papers. Om de toegang tot deze informatie te vergemakkelijken, klikt u op www.stedebouwarchitectuur.nl/thema.

ARTIKELEN

- Op de site vindt u onder meer een volledig verslag van het expertpanel over Cradle to Cradle.
- Een van de drie basisprincipes in Cradle to Cradle is: afval is voedsel, een nutriënt blijft een nutriënt. Het sluiten van de keten is in Nederland niet nieuw. Veel branches — o.a. PVC, vlakglas, staal, en aluminium — hebben, soms georganiseerd vanuit hun koepelorganisaties, een infrastructuur voor recycling opgezet.
- Volg de wording van de woning 'Recht op Wind', de eerste C2C-woning in Nederland.

VIDEO'S

- Op de website van Stedebouw & Architectuur zijn video's te zien over Cradle to Cradle, deep eco en C/PO.
- In Olst wordt in C/PO een aardehuizen-project gerealiseerd. Een 'deep eco' wijk met 23 duurzame huizen.
- Een Blok Stad nu ook in Amsterdam. Bij Eén Blok Stad koop je een casco gerenoveerde woning. Van buiten gaaf, van binnen ruw. Zodat jij de woning in je eigen tempo, met eigen budget en helemaal naar eigen smaak kunt indelen en afbouwen tot de ultieme stadswoning!

GRATIS RAPPORTEN

- Stedebouw & Architectuur heeft een uitgebreide bibliotheek met themagerelateerde rapporten die veelal gratis zijn te downloaden.
- Vier jaar geleden maakte Rijkswaterstaat kennis met het positieve ontwerpprincipes Cradle to Cradle (C2C). Een aantal jaren later zijn de inspiraties omgezet in meetbare criteria. Deze criteria staan weergegeven in 'Cradle to cradle voor de gebouwde omgeving'.
- Duurzame gebiedsontwikkeling volgens Cradle to Cradle principes in het magazine Oneindig Laagland. 25 professionals geven tips.
- De Hiteq-publicatie 'Inspired by Cradle to Cradle; C2C practice in education' beschrijft meer dan tien praktijkvoorbeelden om C2C in het onderwijs een plek te geven.